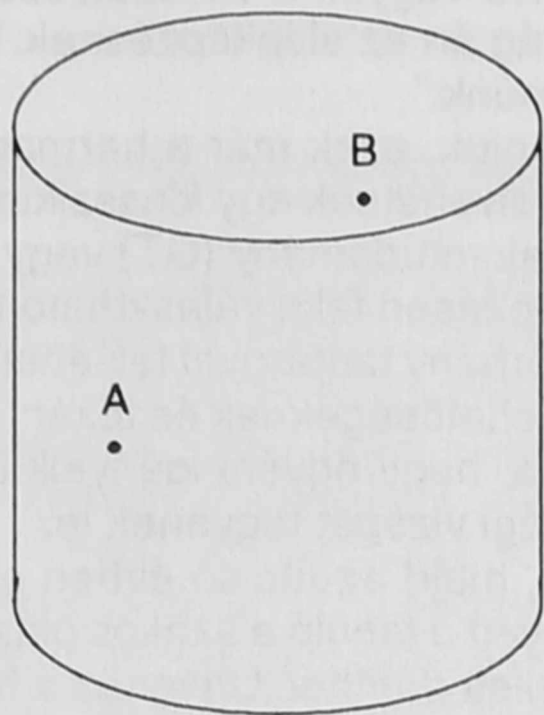

Egy félreértésből új feladat is született. Az eredeti probléma a következőképpen szólt:

Hogyan határozható meg a legrövidebb út az ábrán látható henger alakú pohár A és B pontja között? A félreértés következtében, ha a B az üveg fedőlapján van, akkor e látszólag apró módosítással egy könnyű példából bonyolult feladathoz jutottunk. A tábor legnagyobb hibája rövidsége volt, szeretnénk volna folytatni a megkezdett munkákat, vitákat, beszélgetéseket.

Jövőre egyhetes tábort tervezünk, amelynek folytatása lehet egy németországi tábor az erlangeni egyetemistákkal közösen. Reméljük, hogy a JATE és a JGYTF Hallgatói Önkormányzata továbbra is támogatja ilyen irányú törekvéseinket. A tábor sikerét mutatja az is, hogy több hallgató itt talált TDK vagy szakdolgozati témát magának, és nagyobb lelkesedéssel, tervekkel készülnek a tanári pályára.

PINTÉR KLÁRA

Gimnáziumok a reform időszakában

A lépcsőzetesen – előző évben másodikban, az idén pedig harmadikban – bevezetett gimnáziumi reform a következő tanévben kiterjed a végzős osztályokra is, következésképp újszerű érettségihez vezet. A Lionel Jospin javaslata alapján kidolgozott, Jack Lang által fölülvizsgált és javított, végül François Bayrou által módosított reform az érdeklődés központjában áll.*

Anne, Peggy és Sébastien ugyanabba a harmadik I (irodalmi) osztályba járnak a Montpellier-i *Joffre* Gimnáziumban. Ám csak francia és történelem-földrajz órán vannak együtt, ami mindössze heti kilenc órát jelent. Idejük nagy részében választott tantárgyakat hallgatnak, a választék igen gazdag ebben az osztályban: angol, német és orosz – modern nyelv 1, angol, német, olasz – modern nyelv 2, olasz modern nyelv 3, latin, matematika és művészet-színház-drámai kifejezés. Így egyes tanulók orosz-angol-latint tanulnak, mások német-angol-színházstudományt, vagy német-angol-matematikát, vagy bármelyik tantárgycsoportot a tizenkét lehetséges kombináció közül. „Egy gimnáziumban, mely a lehetőségek gazdag választékát kínálja a harmadikos I szakos tanulók számára (angol, német, spanyol, orosz, olasz, görög, latin, occitán (1), színház és matematika), a 127 tanuló 47 különböző csoportba tömörül, de elvileg akár 160 csoportot is alkothatnának”.

A tanulókat érintő következmény: szétszóródott osztály és akrobatikus időbeosztás. „A választott színházórán a színésznővel hétfőn 16 órától 19 óráig dolgozunk együtt. Az elméleti óra kedden 13 órától van, de minthogy délben végzünk, alig marad tíz percünk egy szendvics elfogyasztására”, panaszkodik Peggy. „A matekórát pénteken 17 órától 18 óráig tartják, a nap vége és a hét vége felé, igen lazán vesszük”, teszi hozzá Stéphanie. „Három óra hétfőn és nyolc óra pénteken, nem valami kiegyensúlyozott elosztás!”, teszi szavá több tanuló is. Ez az ára a széles választék előnyeinek. Következésképp nem mindenki elégedett: Delphine-nek másodikban le kellett mondania a latinról, mert az órarendek keresztezték egymást. Emilie felhagyott volna a másodikban választott művészeti

*Le Monde de l'Éducation, cahier supplémentaire, janvier 1994

tanulmányaival a harmadik idegen nyelvként áhított olasz kedvéért, de „harmadikos kezdőknek nem indítottak olasz órát ebben a gimnáziumban, és nem akartam iskolát váltani”. Az igazgató tökéletesen tisztában van a gondokkal. „Híve vagyok a változatosságnak, de a szétszóródásnak annál kevésbé. A túlzott szabadság árt az alapképzésnek. Határt kell szabni a felaprózódásnak, koherensebbnek kell lennünk.”

Másodikban a tanulóknak két tantárgyat kell választaniuk, ezek már a harmadikban választandó tantárgycsoportot készítik elő. Emellé még felvehetnek egy klasszikus nyelvet. Harmadikban a tudomány (T), gazdaság- és társadalomtudomány (GT) vagy irodalom (I) tömb közül választanak. Mindegyikhez az alapképzésen felül választható tantárgyakat kínálnak: csupán egy kötelező, de elméletileg akárhány tantárgyat felvehetnek. A kínálat szakonként öt vagy hat tantárgy (2). E választási lehetőségeknek és főként a szakos oktatásnak lehetővé kell tennie a hallgatók számára, hogy egyéni igényeik szerint árnyalt szakon végezzenek és személyre szabott érettségi vizsgát tegyenek le.

Bizonyos tanegységeket próbaképpen fel lehet venni, majd az utolsó évben el lehet hagyni: ilyen a harmadik idegen nyelv az I tömbben, ehelyett a tanuló a szakos oktatáson belül az 1 vagy 2 modern nyelv intenzívebb tanulása mellett dönthet. Ugyanez a helyzet a harmadikos GT tömbben a harmadik idegen nyelvvel és az ajánlott szaktárgyakkal. A T tömbben minden választott tantárgy próba jellegű (modern nyelvek 2 és 3, klasszikus nyelvek, művészetek, technológia), mert a szaktárgyak a kötelező tantárgyakhoz kapcsolódnak: matematika, vagy fizika-kémia, vagy élővilág és földrajz.

Elejét kell venni a tantárgyak szétszóródásának

Ilyen körülmények között érthető: a gimnáziumok megpróbálják szűkíteni a választható tantárgyak körét, hogy „megakadályozzák a szétszóródást”, hogy elkerüljék az ésszerűtlen időbeosztást és az eszközök pazarlását. A szabályozást hivatalosan szakosodott tanintézmény révén biztosítják. Így van olyan gimnázium, ahol csak az irodalomszakosok számára kínálják fel a művészetek és a harmadik modern nyelv tanulmányozását; megint másokban úgy döntenek, hogy a GT szakosok számára csak egy választható tantárgyat kínálnak, az alkalmazott matematikát (holott elvben a tanulók az alkalmazott matematika, tudományoktatás, művészetek, modern és klaszikus nyelvek közül választhatnának).

Egy másik, kevésbé hivatalos szabályozási eszköz a befolyásolás: „A mi igazgatónk a latint ajánlotta a tudomány szakos diákok szüleinek. Ez megmérgezi a hangulatot; mi felvilágosítottuk a tanulókat: ha már tudományos szakra járnak, a kísérleti tudományokat kellene előnyben részesíteniük”, mondják a fizika-kémia tanárok. Eredmény: ebben az iskolában a T szakos harmadikosok 80%-a a kísérleti tudományokat választotta.

A közoktatásügyi minisztérium tisztségviselői tisztában vannak a gondokkal, de egyelőre megfigyelő álláspontra helyezkednek. A miniszter tanácsosa gimnáziumi ügyekben, *Xavier Darcos* a feltett kérdésekre azt válaszolja: „A tantárgyak szétszóródása nagyon nyugtalanít, de úgy döntöttünk, hogy a rendszert a lehető legnyíltabbá kell tennünk, jól-lehet tudatában vagyunk annak, hogy hamarosan szabályozni kell ezt is, egyrészt azért, mert nem tudják majd mindenhol felkínálni a lehetőségeket, másrészt pedig a tanulók is rájönnek, hogy nem tudnak mindent teljesíteni.” Ez törvényszerű, de akkor már túl késő lesz, vetik ellen a leginkább veszélyeztetett tantárgyak tanárai: úgy látják, a kevésbé népszerű modern nyelvek (3) és a klasszikus nyelvek hallgatói beleolvadnak a T és GT szakokba és tartanak az intenzív angol egyeduralmától.

Mi több, a reform tovább fokozhatja az iskolák közti egyenlőtlenségeket. Míg városon arra törekednek, hogy visszafogják a választékot, falun a változatosság hiánya miatt szenvednek. Így van ez Hérault-ban is. „A Bédarieux Gimnáziumban (300 tanuló) az ocitán helyettesíti a harmadik modern nyelvet. Az I szakosokkal meg szeretném kezdeni a görög oktatását. Két gazdaság- és társadalomtudomány szakos második osztályunk van, de minthogy nincs harmadikos GT szakunk, mindössze három tanuló választotta ezt a tantárgycsoportot, ugyanis nekik emiatt Béziers-be kell menniük, 40 kilométernyire lakhelyüktől”, magyarázza *Auguste Le Boudec* igazgató. Persze fontolóra lehet venni azt is, hogy a különböző szakokokat különböző iskolák között osszuk el, amelyek működését

egy gyűjtőintézmény koordinálja, remélve, hogy a diákok a kívánt tárgyak tanulmányozása érdekében hajlandók gimnáziumot váltani.

Mi lesz a végzős osztályokkal?

Mi történik majd jövőre a végzős osztályokkal? Minden egyes szakon a tanulóknak a kötelező tárgyakon kívül három vagy négy szaktantárgy közül kell választaniuk: matematika, fizika-kémia vagy ökológia a választék a T szakon; gazdaság- és társadalomtudomány, matematika, intenzív modern nyelv vagy harmadik idegen nyelv a GT szakon; művészet, matematika, klasszikus nyelv, első vagy második intenzív idegen nyelv vagy harmadik modern nyelv az I szakon. „Csupán két T szakos végzős osztályom van; ajánlhatom-e a három szaktárgyat?” tűnődik a Bédarieux-i igazgató. „A szaktanulás lehetőségeit mindenütt biztosítani kívánjuk, még annak az árán is, hogy a tanulókat egyetlen sokoldalú gyűjtőintézmény keretében oktassuk”, válaszolják a rektorátuson. Mert a tanulók igényeit nehéz lenne felmérni: ezek nagy mértékben függnek majd a felsőoktatás elvárásaitól, pontosabban a nagy főiskolák előkészítő évfolyamaiba (CPGE = „classes préparatoire aux grandes écoles”, főiskolai előkészítő órák. *A ford. megj.*) való bejutás feltételeitől és a verseny programjától.

Ha a tudományos előkészítőn továbbra is a matematikát részesítik előnyben, sok T szakos tanuló (az intézményekben több mint 60%-ra becsülik számukat) a matematika szaktárgyat választja, ily módon visszaállítva a régebbi C végzős szakot és biztosítva a matematika szerinti szelekció gyakorlatának folytonosságát. „El se lehetett képzelni a C szak teljes megszűntét; csupán fellazítását. Reméljük, hogy a diákok jelentékeny része választja majd a fizika-kémiát vagy az élővilágot és a földrajzot, ám egyelőre a várakozás időszakában vagyunk”, nyilatkozik *Xavier Darcos*. Más tényezők is befolyásolhatják a tanulók választását: a matematika és biológia előkészítő évek kedvezményezik-e az ökológiából érettségizetteket, vagy továbbra is a matematika dönt a válogatásban. A GT szakosok jobban érvényesülnek-e majd a gazdaságtudományi előadásokon, míg jelenleg a C és D szakosok a legeredményesebbek ezen a területen. Válaszok tavasszal esedékesek.

A reform egyik várható következménye a legjobb tanulók irodalom (I), gazdaság (GT) és technológia felé fordulása volt. Elérte-e ezt a célt? Közvetlenül a reform bevezetése után megmozdultak a dolgok: „A Joffre gimnáziumban pozitív változásokat észleltünk: mintegy húsz, a 12 átlagot minden tantárgyban meghaladó diák választotta az I szakot”, jegyzi meg *Marcel Peytavi* igazgató. A gimnáziumok megújításával megbízott munkacsoport megállapította, hogy a harmadikosok választásaiban a T opció némileg visszaesett (-5%) és a GT iránti vonzalom érezhetően megnőtt (3-15%, iskoláktól függően), a többi szak stagnál.

JEGYZET

- (1) Dél-francia, ma már kihalt nyelv (langue d'oc)
- (2) A harmadikosnak ajánlott tantárgyak: modern nyelvek 2 és 3, görög, latin, művészetek. Ezen felül választható még az I tömbhöz a matematika, G tömbhöz a társadalomtudományokban alkalmazott matematika és a tudományos oktatás, T tömbhöz a kísérleti tudományok vagy a technológia.
- (3) Arab, dán, holland, japán, kínai, portugál, olasz, orosz, spanyol, újjörög, újhéber és a régi-önyelvek.

MICHAËLA BOBASCH
Fordította: Bálint Anna